Minors and Medicine

R' Mordechai Torczyner – torczyner@torontotorah.com

1. Elizabeth Cohen, Heaven over hospital: Dying girl, age 5, makes a choice, CNN Oct. 27, '15

Julianna Snow is dying of an incurable disease. She's stable at the moment, but any germ that comes her way, even just the common cold virus, could kill her. She's told her parents that the next time this happens, she wants to die at home instead of going to the hospital for treatment. If Julianna were an adult, there would be no debate about her case: She would get to decide when to say "enough" to medical care and be allowed to die. But Julianna is 5 years old. Should her parents have let her know how grave her situation is? Should they have asked her about her end-of-life wishes? And now that those wishes are known, should her parents heed them?

2. Questions

- Is a minor empowered to reject life-saving medical treatment?
- Is a minor empowered to opt in for medical trials, or to donate an organ?
- What is the source for parental authority to make medical decisions for a minor child?
- May a parent compel a child to accept aesthetic medical care? Or life-saving, but painful, medical care?
- When doctors feel a parent is making an inappropriate decision for a minor, what recourse do they have?
- 3. A.C. v. Manitoba (Director of Child and Family Services), [2009] 2 SCR 181, 2009 SCC 30 (CanLII), http://canlii.ca/t/24432 retrieved on 2015-11-01

Children may generally be assumed to lack the requisite degree of capacity and maturity to make potentially life-defining decisions. This lack of capacity and maturity provides the state with a legitimate interest in taking the decision-making power away from the young person and vesting it in a judge under the Child and Family Services Act.

At common law, proof of capacity entitles the "mature minor" to exercise personal autonomy in making medical treatment decisions free of parental or judicial control. While it may be very difficult to persuade a judge that a young person who refuses potentially life-saving medical treatment is a person of full capacity, nonetheless, the Charter requires such an opportunity to be given in the case of an adolescent of C's age and maturity. The Act mandates an individualized assessment on a patient-by-patient basis, and courts routinely handle capacity as a live issue under the Child and Family Services Act in the case of minors between the ages of 16 and 18.

Section 25(8) is unconstitutional because it prevents a person under 16 from establishing that she or he understands the medical condition and the consequences of refusing treatment, and should therefore have the right to refuse treatment whether or not the applications judge considers such refusal to be in the young person's best interests.

The limits of patient autonomy for adults

4. Tosefta, Shekalim 1

משכנו ישראל על שקליהן כדי שיהו קרבנות צבור קריבין מהן. משל לאחד שעלתה לו מכה ברגלו והיה הרופא כופתו ומחתך בבשרו בשביל לרפואתו. כך אמ' הקב"ה משכנו ישראל על שקליהן כדי שיהו קרבנות הצבור קריבין מהן מפני שקרבנות הצבור מרצין ומכפרין בין ישראל לאביהן שבשמים

Israel compelled donation of *shekalim*, so that communal offerings would be brought from them. This may be compared to someone who has a wound on his foot; the doctor binds him and cuts his flesh to heal him. So Gd declared: Compel Israel for their *shekalim* so that the communal offerings will be brought from them, because communal offerings satisfy and atone between Israel and their Father in Heaven.

5. Rabbi Yaakov Emden (18th century Germany), Mor uKetziah Orach Chaim 328 ועוסק בתרופה בדוקה וגמורה ודאי לעולם כופין לחולה המסרב במקום סכנה בכל ענין ואופן שנתנה תורה רשות לרופא לרפאותו, כגון לחתוך בשר חי שבמכה... אפילו בנטילת אבר (כדי להצילו ממות)... ומעשין אותו בעל כרחו משום הצלת נפש, ואין משגיחין בו אם הוא אינו רוצה ביסורין ובוחר מות מחיים אלא חותכין לו אפילו אבר שלם, אם הוצרך לכך למלטו ממות

One who practices tested treatments definitely should force a recalcitrant patient, who is in danger, to undergo any treatment licensed by the Torah in its permission to heal, such as cutting raw flesh from a wound... or even removing a limb to save his life... And we force him, against his will, to save his life. We do not pay attention to his refusal of pain and his choice of death over life; we cut even a whole limb if this is necessary to save him from death.

6. Rabbi David Tzvi Hoffman (19th century Germany), Melamed l'Hoil 2:104

ולא מצינו בכל התורה כולה שיש לאב ואם רשות לסכן נפש ילדיהם ולמנוע הרופא מלרפאותם. זה הוא הדין תורה, ודינא דמלכותא איני יודע באופן זה.

We have never found, anywhere in the Torah, that parents may endanger their children and prevent a doctor from healing them. This is the law of the Torah; I don't know municipal law.

7. Rabbi Yaakov Emden (18th century Germany), Mor uKetziah Orach Chaim 328

נ"ל דווקא כשרוצה למנוע מהשתמש ברפואה הוודאית (אף הסתמית ע"י רופא מומחה כוודאית חשיבא)... אבל אם נמנע מפני שאינו מחזיקה לרפואה בדוקה אפילו מדעת עצמו בלבד, כ"ש אם מסייעו רופא אחד... אין כופין, וכ"ש אם חושש הוא שמזקת לו אותה טרופה שסידר לו הרופא האומר צריך... רק בחולי ומכה שבגלוי שיש לרופא ידיעה ודאית והכרה ברורה בהם ועוסק בתרופה בדוקה וגמורה

It appears to me that [we compel] only where he wishes to refrain from a definite treatment – and the default assumption regarding an expert doctor is that his treatments are 'definite'... But if he refuses because he doesn't think the cure is tested, even on his own say-so and certainly if another doctor agrees, then we do not compel him. This is certainly true if the patient is concerned that the treatment may harm him... And [we compel] only for a revealed illness or wound, where the doctor has definite knowledge and clear comprehension and is using a tested treatment...

8. Rabbi Shlomo Zalman Auerbach (20th century Israel), cited in Nishmat Avraham Yoreh Deah 155:2 אין לבצע ניתוח כזה נגד רצונו של החולה (או אפילו לנסות לשכנע אותו להסכים לניתוח) כיון שמדובר כאן בניתוח גדול ומסוכן שרק יוסיף לסבלו של החולה בלי סיכוי כל שהוא לחיי עולם.

One may not conduct such a surgery against the patient's will, or even try to convince him to agree, since this is a great and dangerous surgery which will only add to his suffering without any chance of restoring 'eternal' life.

When a patient is allowed to decline, what is the status of a minor?

9. Rabbi Yosef Karo (16th century Israel), Shulchan Aruch, Choshen Mishpat 96:4

אין קנין קטן כלום.

A minor's transaction is nothing.

10. Rambam (12th century Egypt), Mishneh Torah, Hilchot Mechirah 29:13

קרקע שירש מאבותיו או משאר מורישיו אין ממכרו ממכר עד שיהיה בן עשרים שנה, אף על פי שהביא שתי שערות ויודע בטיב משא ומתן, שמא ימכור בזול מפני שדעתו נוטה אחר המעות ועדיין לא נתיישבה דעתו בדרכי העולם.

His sale of land he inherits from his fathers or others is invalid until he is twenty years old, even if he is physically mature and he understands commerce, lest he sell cheaply because his mind is inclined toward money and he is still not educated in the ways of the world.

11. Dr. Daniel Gottlieb, *Testimony of Children: Can a child speak innocently?*, Refuah uMishpat, November 2001 http://www.ismal.co.il/imgs/uploads/refua-umishpat-25-302.pdf

מחקרים מראים כי ילדים ניתנים להשפעה ביתר קלות לעומת מבוגרים. וכאשר מדובר בהורה המנסה להשפיע על ילד, התוצאה עשויה להיות משמעותית יותר, הן בשל היות ההורה דמות סמכותית, והן בשל רצונו של הילד לרצות את ההורה.

Investigations show that children are more easily influenced than adults. When a parent tries to influence a child the effect is more significant, because the parent is an authority figure and because the child wants to satisfy the parent.

12. Talmud, Ketuvot 11a

אמר רב הונא: גר קטן מטבילין אותו על דעת בית דין... אמר רב יוסף: הגדילו יכולין למחות.

Rav Huna said: A minor convert is immersed with the court's opinion... Rav Yosef said: They may protest at maturity.

13. Talmud, Kiddushin 30a

. אמר משרים ועד עשרים וחד אמר מתמני סרי ועד עשרים וארבעה. "חנוך לנער על פי דרכו" - "חנוך לנער על פי דרכו" - "Train a youth according to his way (Mishlei 22:6)" – Rabbi Yehudah and Rabbi Nechemiah debated: One said from 16 to 22, the other said from 18 to 24.

14. Rabbi Menachem Meiri (14th century Spain) to Kiddushin 30a

לעולם יהא אדם נותן לב תמיד להשגיח על עניני הבנים ולהתמיד בתוכחתם בין גדולים בין קטנים ומכל מקום הזמן הראוי להשתדל בתוכחת עד תכלית הוא משעה שהדעת מלבלב ויוצא עד שיעשה פרי והוא משיתסרי עד עשרים וארבע שקודם שיתסר אין לו דעת כל כך לקבל ואחר עשרים וארבע אינו נשמע One should always set his heart to supervise his children and be consistent in educating them, whether old or young, but the appropriate time to work at educating them to the fullest is when their minds are developing to fruition, from 16 to 24. Before 16 he does not have sufficient intellect to accept, and after 24 he won't listen that much.

15. Rabbi Avraham Sofer Abraham (21st century Israel), Nishmat Avraham Yoreh Deah 3:א:דה:אג

סכנה: אם הסכנה קטנה לעומת התועלת שהוא עצמו עשוי להפיק מהניסוי, מותר לעשות זאת, כי גם בכל טיפול יש סכנה ומותר לטפל בקטן... אך אם הסכנה גדולה וכ"ש אם התועלת הוא רק לחולה אחר אסור, ולא מועילה הסכמת הוריו.

צער: אם המחקר הוא לטובתו כך שהוא בעצמו ייהנה מתוצאותיו, נר' שמותר לעשות זאת כל זמן שהצער או הכאב קטן, מדין זכין לאדם שלא בפניו. אך אם המחקר יגרום לו כאב או צער והוא בעצמו לא ייהנה מתוצאותיו אלא רק חולים אחרים, אין לבצע אותו על גופו.

Danger: If the risk is small compared with the benefit he will personally draw from the experiment, one may do this, for every treatment involves risk and yet one may treat a minor... However, where the risk is great, and certainly where the benefit is only for another patient, it is prohibited, and parental approval does not help.

Pain: If the trial helps him, such that he will personally benefit from its results, it appears that one may do this so long as the pain is small, because we acquire merit for a person in absentia. But if the trial will cause him pain, and he will not benefit personally, but only other patients will benefit, one may not do this to him.

16. Rabbi Yitzchak Zylbershtein (21st century Israel), Shiurei Torah l'Rofim 3 #168

שאלה: ילד בן 12 זקוק להשתלת כליה, וכלית אחיו בן ה11 נמצאה מתאימה לכך...

תשובה: לפי דין תורה אין מתנתו מתנה כמבואר בשו"ע, וההורים האפטרופסים אינם מוסמכים להעניק תרומה נכבדה זו, ובפרט כשהם נוגעים בדבר כי הם מחפשים את טובת בנם החולה...

Q: A 12-year old needs a kidney transplant, and his 11-year old brother's kidney is a match...

A: By Torah law, his gift is not a gift, as explained in Shulchan Aruch, and the guardian parents are not authorized to give such a significant gift, especially as they have their own interest, seeking aid for their ill child...

17. Rabbi Shlomo Zalman Auerbach (20th century Israel), cited in Nishmat Avraham Choshen Mishpat 243: מוסר באד באד מוסר באד מוסר בל מכאבים חזקים עד כדי כך שצריכים להרדימו בהרדמה כללית בזמן לקיחת מיח העצם. ואמר לי הגרש"ז אויערבאך זצ"ל שמותר לקחת ילד כתורם, אם הוא בר דעת ומסכים לזה, כדי להציל את בן משפחתו הנמצא בסכנת נפשות. ואם הוא עדיין לא הגיע לגיל להיות בר דעת, והוא התורם היחיד האפשרי, צע"ג אם להוריו יש רשות להסכים עבורו כדי להציל בן משפחתו מכוח הכלל שזכין את האדם שלא בפניו וזכות גדול הוא לו...

In bone marrow transplants, the donor suffers from great pain, to such an extent that we employ general anesthesia during the extraction. Rabbi Shlomo Zalman Auerbach told me that one may accept a child as a donor, if he is of age to understand and he agrees, to save his dangerously ill kin. If he has not yet reached the age of comprehension, and he is the only possible donor, it is highly uncertain whether his parents can agree for him in order to save his kin, under the principle of acquiring merit for someone in absentia, as this would be a great merit for him...

18. Rabbi Yosef Karo (16th century Israel), Shulchan Aruch Choshen Mishpat 235:1

. קטן עד שש שנים, אין קנייתו לאחרים כלום. ומשש שנים עד שיגדיל, אם יודע בטיב משא ומתן מקחו מקח וממכרו ממכר ומתנתו קיימת. Before the age of six, a minor's gift to others is nothing. Between six years and maturity, if he understands commerce then his purchase, sale and gifts are valid.

The Role of Parents

19. Talmud, Kiddushin 29a

ת"ר: האב חייב בבנו למולו, ולפדותו, וללמדו תורה, ולהשיאו אשה, וללמדו אומנות. וי"א אף להשיטו במים. Our sages taught: A father's obligations to his son are: To circumcise, redeem, teach Torah to, marry off, and train in a

trade. And some say to train him to swim.

20. Rabbi Eliezer Waldenberg (20th century Israel), Tzitz Eliezer 20:47

וחיוב האב במזונותיהם כהיום כפי שהוקבע ונתקבל בתקנות בתי הדין בארץ, הוא עד הגיעם לגיל חמש עשרה שנה. ולפי החק המדינה, ושמחייבים לפי"ז בתי המשפט האזרחיים בארץ, הוא עד הגיעם לגיל שמנה עשרה שנה.

Today, a father's obligation in feeding them is until the age of 15, as established and accepted in Israeli rabbinical courts. According to national law, enforced by Israeli civil courts, it is until the age of 18.

21. Talmud, Kiddushin 42a

אמר רבא בר רב הונא אמר רב גידל א"ר: מנין ליתומים שבאו לחלוק בנכסי אביהן שבית דין מעמידין להם אפוטרופוס לחוב ולזכות? "לחוב" אמאי?! אלא לחוב ע"מ לזכות? ת"ל, "ונשיא אחד נשיא אחד ממטה תקחו. (במדבר לד:יח)"

Rava bar Rav Huna cited Rav Gidel citing Rav: How do we know that the court establishes a guardian for orphans who come to split their father's estate, for liability or benefit? "For liability"?! Rather: For liability in order to benefit? Bamidbar 34:18 says, "And you shall take a leader from each tribe."

22. Talmud, Yevamot 106a

וכן אתה מוצא בגיטי נשים כופין אותו עד שיאמר רוצה אני.

And so you find in bills of divorce – we compel him until he says, "I wish."

23. Talmud, Shabbat 108a

שמואל וקרנא הוו יתבי אגודא דנהר מלכא, חזינהו למיא דקא דלו ועכירי, אמר ליה שמואל לקרנא: גברא רבה קאתי ממערבא, וחייש במעיה, וקא דלו מיא לאקבולי אפיה קמיה... עייליה שמואל לביתיה, אוכליה נהמא דשערי וכסא דהרסנא ואשקייה שיכרא ולא אחוי ליה בית הכסא כי היכי דלישתלשל...

Shemuel and Karna were sitting by the shore of *Nehar Malka*, when they saw that the water was elevated and murky. Shemuel told Karna: A great man is coming from the west, and he has intestinal pain; the water is elevated before him... Shemuel brought him to his home, fed him barley bread and cups of fish, and gave him beer to drink, and did not show him the washroom, so that he would develop *shilshul*...

24. R' Mordechai Halperin (21st c. Israel), Parental Opposition to Surgery for a Dangerously Ill Infant, Assia VIII pg. 29 ברור שהשיקול שצריך להילקח בחשבון הוא אך ורק בטובתו של הקטין ולא שיקולים זרים הכוללים, בין השאר, את טובת ההורים או החברה

It is clear that the decision must consider only the minor's benefit, and no foreign, general concerns, such as the good of the parents or society.

25. Rabbi Eliezer Waldenberg (20th century Israel), Tzitz Eliezer 13:88

נראה שמותר, והדעת נוטה שאיכא גם מצוה, לנתח תינוקות כאלה ביומם הראשון ולכסות עם עור את קרומי המוח הגלוים על מנת למנוע זיהום של קרומי המוח.

It appears that one may – and I am inclined to say it is a mitzvah – perform surgery on such infants on their first day, to cover the exposed meninges with skin to prevent infection of the meninges.

26. Rabbi Shlomo Zalman Auerbach (20th century Israel), Minchat Shlomo I 91:24

נלענ"ד דכיון שעל ידי הניתוח היא תישאר ח"ו משותקת לכל ימי חייה, וגם נוסף לזה אין ההצלה ודאית, בכגון דא מוטב להשאר בשב ואל תעשה ולהשען על רחמי ד'... החיים של המשותקים הם רעים ומרים, וגם יש אשר טוב להם המות מהחיים, לכן בכגון דא מסתבר שאין חייבין לעשות מעשה של נתוח בקום ועשה, ובפרט בנידון דידן שגם עצם ההצלה אינו אלא ספק.

In my humble opinion, it appears that since via this surgery she will remain, Gd forbid, paralyzed for life, and further, this is not certain to save her life, in this case it would be better not to act, and to rely on Divine mercy.... The life of the paralyzed is bad and bitter, and some would prefer death to life, so in such a case it would be logical to say that they are not obligated to act via surgery. This is especially true in our case, where success in saving is itself doubtful.

27. Rabbi Yitzchak Zylbershtein (21st century Israel), Shiurei Torah l'Rofim 3 #168

ובפרט שגם האם מתנגדת לכך, שהיא הרי האפוטרופוס הטבעי של הילדים... ואע"פ שהאפוטרופוס של האבא רוצה להשתיל, דעת האם במקרה זה מכרעת יותר, ופרט שהיא המטפלת בילדים.

Especially since the mother objects, for she is the children's natural guardian... And even though the paternal guardian wants the transplant, in this case the mother's view is stronger, especially as she cares for the children.

28. Rabbi Yitzchak Zylbershtein (21st century Israel), Shiurei Torah l'Rofim 3 #179

יפה עשו הרופאים... ובפרט שחכמתם עולה על חכמתה, כיון שהם רופאים והיא רק אחות...

The doctors did well... especially as their wisdom is greater than hers, for they are doctors and she is a nurse...